

ХАСАН
ХАСАН

АРХАДА УЧУРУМ, ГАРШЫДА ЗАМАН

Кечирәм Бакының күчлокоридон, -
Бу күн харидир, дүнөни Вәтөн.
Варлылар-касыблар заманосидир,
Залымлар-јаңылар заманосидир;
Маклерлөр, тачирлор заманосидир,
Тәзә мұнағирилар заманосидир.

Сокулур, тикилір Бакы жениден;
Оны ичтимаи бир мүлкіттөн
Шохсі мүлкіттөн кечирір Заман, -
Козумун онүндө дејишир инсан.

Тәзә дуканларда һөр нө истисөн, -
Сатан чох, алар жох, базара өңсөн!

Жүзиллик сатылан мемманханада
Төрчүмә едиліп "нояр" - "ноята".
"Патрон"ун дилине жатмыр Наңчыван, -
Токи ранат жатын харичи мемман.

Бәзекли бир леди меј-мәзәдәйди,
Желлор ојнајырды мава телинде.
Хидметчи елмілор наимәзди, -
Пиве пајајырды паднос олинде.

Филан кафедрада ону бир заман
То'риф елејерди нормотты декан.
Парлаг көләмі, милли шууру,
Бир да дејерди ки, киши гүруру.

Кечөнин жарысы, гоңгөһ, күлүш,
Полисин олинда резин дәйнөн;
Чыхыр казинодан бир үтүлөмниш, -
Тәзә мүлкөдардыр, көнө дүмбөлөк.

Дүнен таныңырдым о дәләдүзү,
Бу күн банкир олуб, ләгеби "Арзу"
"Алаллыг" дејөндө төрпөнір бығы, -
Өвөл рөхми көлир, соңра ачыры.

Али мәчлислердө али бир нағас,
Адыны демирлор, "Начы филинкө";
Әз әли, өз башы, өз иктијары -
Но мәни таныңыр, нө Бөхтијары.

Жубиле кечиріп кимсә вүрнавур,
Әдалет Аллаңын жадындан чыхыр.
Бир шоғын евінде Ясін охунур,
Орда чан бөслөнір, бурда чан чыхыр.
Бири "Мерседес" ниссо ахтарыр,
О бири чөрәж ниссо ахтарыр.

Будур, бир ғочанын голтуп ағачы,
Сатыр медаллары ғөлгік-гүруша.
Харичи бир турист коллекциячи
Алар о медалы осаја гоша.
Баъыр алдыңына, о'ла сувенир, -
Гоча ғөһөрлөнір, ханым севинір.

Үзү тәбассумлұм, козу суалым, -
"Догмалар" иңиңде сөн неча тоқсон.
Голтуг ағачыны сатан замалым,
Галхсан, инди жој сојконочкөсөн?
Архада учурұм, гарышда Заман, -
Инсандан инсанлыг истојир инсан...

ЛАТЫН ӘЛИФБАСЫ

Күнлар шубнолиди, алар горхулу,
Үз-үзө дүрмушду жеир иле шөр.
Чавидин гызылда Чавадын огулу
Мөним дедијими тәсдиг елејор.

Латын әлифбасы бизе ләкәди,
Баша баш ағрасы -
дашы жекејди.
Алмаз Илдәрмұллар, Әтмәд Чавадлар,
Чавид Әфөндилор бир тәнлүкөди.

Латындан латына чап оланларым,
Адлары һөр жандан позуланларым!
(Инди һөр гапыра жаңыланларым).
Ше'риниз, созүн жадды дедиілдер,
Латындан кирила көчүрмәдилер.

Биз үч әлифбада, бир дилде жаңыр,
Эскиде, латында, кирилде жаңыр.
Бу насли о насли гарши гојдулар,
Аյырбы гөсд иле гарши гојдулар.

Кетди козумузун ағы-гарасы,
Уч шоқло дүшмүшүш бир дилде вәтөн.
Сағдан сола төреф жаңырымызы,
Солдан сага төреф жаңыр жениден.

Белочо Әйрүлдүй жох, айрыйладыг,
Араз сөрөд олду, әлифба сөрөд.
Бириңден кеченде, бириңде батдыг
Богулуг жаңајат, ахдыг жаңајат...

Куя әлифбамыз габаг олмајыб,
Куя бу торпагда бу халг олмајыб,
Куя бу мөдөнни дил гүрумуду,
Алифба "совдасы" сој гырымыды.

Мәнәл ғожмадылар көз жашларына,
Дүшүндүк, дашындыг һөр чалар устө.
Латыны - көчүрдүк баш дашларына,
Кирили - гырмымыз парчалар устө.

Буну тө'рифләдик, ону писләдик,
Муғамат јад олду жетта тар үчүн.
Вәтөнни верендә - мәнбес истодик,
Ол вәтәнпөрөрөв өгүллар үчүн.

Бәхтијар сөз ачы "Ана дили"ндөн, -
Наны ана дилин, еј ана вәтөн!
Көрдү ки, милятты миллаттунду,
Вәтөнсиз саялыр вәтөн шаири.
Дандылар, үзүн дүнено тутуб
Созүн бу күнде дејөн шаири.

Латын әлифбасы музакиреди,
Мөн да Парламенттө сас вердим о күн.
Миллатт вәкилләри икитиреди,
Бир салон даид ики рајүү үчүн.

Бир чанда жүрд салыр арзу, интизар,-
Бу күн да тарихи бир көлөчөк.
Инди һансы шаир, һансы соноткар
Кирилдән латына чөврилачекди?

1994

ШАИР ТАЛЕИНДӘН ЖАРЫЈА БИЛМИР

"Мәнә бир ит һүрүр, бир гара чаггал".
Ә.Чавад

Уламаг азадды, һүрмәк дә взад,
Итин ит мөрәзи дејишмир, Устад!

Кечөн чүмө күнү
Азәрбайжан Академик
Драм Театрында кор-
көмли жазычы Елчин
Әфөндиеевин "Ах, Па-
рис... Парис..." коме-
дијасынын тамаша-
сына ичтимаи баъыш
кечирилди.

Мүөллиғин икничи
соһиңе есәри олан бу
комедијада советлөр
империјасынын да-

ғылдығы деврә рес-
публикамызыда баш
верон көркин ичти-
маи-сијаси нағисо-
лар вә бүнларын ин-
сан мә'нөвија-
тында жараты-
ты тәбөрдүлат
әк олунмуш-
дур.

Гурулушчу режис-
сор, әмекдар инчөс-
нөт хадими Азәрпаша

СОРАГЛАР

Ити гысыранлар дәјишир, Устад!
Кизи ағсыранлар дәјишир, Устад!

Аллаһ, жер ләкәли, кој ләкәлимиш,
Бир чаваб жох имиш суваллар үкүн.
Бир шаир на ғадәр тәнлүкөлимиш, -
Бир сүрү бу "гара чаггаллар" үкүн?

Мөн инди билдим ки, надир бу чөза,
Није үројимиз кизи чат верир.
Није исте'дадлы исте'дадсыза,
Ja ганан ганимаза несабат верир.

Жашадын руыла, жандын бу руыла -
бу еш мәнзилинде дејиудүн, Устад!
Сөн да ѡол кедирдин гаракурула,
Амма о каландан дејилдүн.

Бир сома ит көрдүм, бојунда гатма,
Ағсаттал деди ки, она даш атма.
О итин сосини таныңыр итлөр,
О чохду, сөн тәксөн, чох тәки дидер.

Ширин хатирөдир инди бу хиффет,
Шаир талеинден жарыя билмир.
Није саглығында сусур чомијүт,
Шаири итлөрдөн горуја билмир?

1992

ЗАВАЛЛЫ

Залым оғлу, бир аз мөндән аралан,
Бир дост кими колишиәм мөн Ирана.
Азмы дүшүдү Азәрбајҹан, я Иран
даносчунун бу жаңаң торуна?

Тамаңкарын ағзының өз дады вар,
Муқафатын билирам на олач.
Инсаф ела, Шәһриярдын ады вар,
Төбизидән деме бир да, гүрумсаг.

Тарих олуб индүлдүмаз о күнлар,
Сәттәрханы, Бағырханы хатырла.
Козум үста деме, козун токулар,
Одан күлүм турибиди ахырда?

Шаңидләрин мүгәдәсди гәбири,
Бизим алын жаңымызды бу, нағдан.
Мөн вүрүшан бир милләттин шаири,
Аха сан да жаңаңысан бу халгдан.

Хочалыда гыргын олду, од олду.
Дашалынын Даш бүрчүнә гојдулар.
Дүнен жаңын билдијимиз жад олду,
"Жаңы бизи жаман күнө гојдулар".

Салам вериб мәни бир да салхама,
Вүрнүхма чох хофлу-хофлу арада.
Мөн азадлыг истирәм алғымы,
Азадлыгдан шаурлар вар бурда да.

Фарсын дили мәнрибанды, тәмизди,
Молла десә, көзләрдиң пир олур.
Мөн дејанды түркүн дили азизи,
Түрк заваллы; козун није дорд олур?

Жазыг, сөнин на миллатин, на јурдун,
Нағар жер гарыштырмада араны.
Мәндән неча? -
Иранымы горудун;

Кәрәк сөндән горусунлар Ираны.

1993

ОҒУЛ

Мөндөн инициирсән, сөз демәк олмур,
Мөн сөнин атакам, ананам огул.
Сөн дәндијајрам сөнин хатрине,
Жандыр дејиләм, жананам огул.

Ана олмаңда, атв тәк галыр,
Үнү алејирләр, бир көпек галыр.
Ил әлда дарт-дарт, чек-чек галыр,
Чакма гырыланам, сынанам огул.

Мөн ағыл вермиром, агына гурбан,
Гара сачалырдан ағына гурбан.

Ана хиффетин вар, мөн она гурбан,
Мөн да Сарасызам, Сөн'нам огул.

ӘЛӘНЛӘРИ ХАТЫРЛАМАГ ӘЛӘНЛӘРДӘН ЖАДИКАРДЫ

Итириик танышлары,
Охујурт сазда жено.
Хеирде корушак дејиб, -
корушурк жасда жено.

Жашаңырыг бу ганунда
Әбди баш әјә-әјә.
Әләндан хатире жазан
Олуп донур хатире.

Гәбір газан гәбір олур,
Китаб жазан китаб олур.
Бу һансы ғаваба сул,
Ja суала ғаваб олур?

Диндиристан сусур торпаг,
Дили лал гулағы карды.
Әләнләри хатырлама,
Әләнләрдән жадикарды.

Бу но сирди Аллаһ, Аллаһ!
Бүркү кедир, өчүнүн көлир.
Кәшф олунмур кәшф елејен,
Вагиф кедир, Вүргүн көлир?

Фәргим вармы бир вәләсден,
Ja адіна гарышадан?
Дәрк едирәм дејө-дејә
Дәрколунмаз галыб инсан.

ДАШ АНА

Мөн бу даш сачлара сыйгал чакмишем,
Но ғәдәр олмушам бу даш үзүндән,
Бу даш дадағындан, бу даш козүндән,
Ары потәйинден мөн бал чакмишем.

Јер үзү вәтәнди, гәбир де вәтән,
Бу көзүн ағыды, о гарасыда.
Лакин бу дүнәда олмајыб дејен,
Бу дүнүн вәтән һансы, түрбәт һансыда.

Гыз идін севинен, ғачан, қулајан,
Мөнин үрәйим од әләјән дә.
Сөни мөн олмушам калин елејен,
Бу дашлар ичинде даш елејен да.

Арлылы әбди бир гәмди, нә гәм,
Нә азүзә гызы, на жаша бахыр.
Мөн даша бахмадан даша дөмүшем,
Үз-үзө дүрмуштүг; даш даша бахыр.

Жетим бир ушагды киши гадынсыз,
Мөн бир ушаг дедим... төк ушаг олмур.
Заман горхулудур, омур воғасыз,
Дүндијада тәк галыб жашамаг олмур.

Гызы-ана, - дејиб чаваб алмајыр,
Билмирам сөн неча мө'насан, ај даш!
Даш кими на дашсан, О, даш олалы,
Нә дә ана кими анасан, ај даш?!

